



สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจุดของชุมชนบึงสำนักใหญ่ ตำบล ชากพง อำเภอ แกลง จังหวัด ระยอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบึงสำนักใหญ่และประวัติความเป็นมาของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจุดของชุมชนบึงสำนักใหญ่
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพการผลิต ปัญหา อุปสรรคและความต้องการในการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจุดของชุมชนบึงสำนักใหญ่
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจุดสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนบึงสำนักใหญ่

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสังเกต จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบึงสำนักใหญ่และประวัติความเป็นมาของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจุด

ชุมชนบึงสำนักใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณหมู่ที่ 5 และ 6 ตำบล ชากพง อำเภอ แกลง จังหวัด ระยอง มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขา ในฤดูฝนจะมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะไม่พอใช้ในบางเดือน ในหมู่บ้าน มาบเหลาชะโอน มีบึงสาธารณะขนาดใหญ่พื้นที่ประมาณ 3,871 ไร่ ชาวบ้านเรียกว่า บึงสำนักใหญ่ หรือ หนองจำรุง ซึ่งมีลักษณะเป็นป่าพรุน้ำกร่อยและป่าพรุน้ำจืดที่มีสภาพสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในบึงจะมีต้นกกกระจุดขึ้นอยู่มากมายตามธรรมชาติ จึงใช้เป็นวัตถุดิบในการนำมาสานเสื่อกระจุด อันเป็นวิถีชีวิตของชุมชนบึงสำนักใหญ่ ที่เป็นภูมิปัญญาสืบสานถ่ายทอดกันมาสู่รุ่นลูกหลานไม่ต่ำกว่า 200 ปี บึงสำนักใหญ่จึงเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นทั้งแหล่งวัฒนธรรมและแหล่งทำมาหากินของประชาชนที่ยังยากจนในชุมชนรอบ ๆ และชุมชนอื่น

สภาพบ้านเรือนจะตั้งอยู่กระจายรอบบึงสำนักใหญ่มีจำนวนกว่า 180 หลัง ประชากรกว่า 900 คน ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและรับจ้างทางการเกษตร ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด และสวนยางพารา อาชีพค้าขาย บางส่วนประกอบอาชีพในการสานเสื่อกระจูดและการประมง ทำให้มีรายได้น้อย ทางด้านการคมนาคมสามารถติดต่อได้สะดวก ทางด้านไฟฟ้ามีทั่วถึง แต่ประปายังไม่ทั่วถึง เนื่องจากบ้านเรือนอยู่กระจายห่างกัน

การสานเสื่อกระจูดซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ตกทอดมาเป็นเวลานานกว่า 200 ปี เดิมมีการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน ต่อมามีการนำไปใช้ประโยชน์ในการทำเป็นกระสอบใส่น้ำตาล และสามารถจำหน่ายได้ จึงทำให้ชาวบ้านที่สานเสื่อมีรายได้เสริมจากการเกษตร แต่ส่วนมากต่างคนต่างทำและสานเป็นแต่เสื่ออย่างเดียว ขายไม่ได้ราคาซึ่งใช้เวลาสานเสื่อนาน 2 – 3 วัน ชาวบ้านมีความต้องการที่จะพัฒนาเสื่อกระจูดให้มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น และด้วยมีวัตถุดิบพวกกระจูดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติอยู่มากในบึงสำนักใหญ่ ประกอบกับทางรัฐบาลได้จัดตั้งและสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการรวมตัวกันของชาวบ้านจัดตั้งเป็นกลุ่ม ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอน ขึ้น เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2544 เริ่มจากมีสมาชิก จำนวน 17 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน และเป็นการนำเอากระจูดมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น และสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก ก่อให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน ปัจจุบันมีสมาชิก มากกว่า 60 คน มีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญได้แก่ ตะกร้า กระเป่า และเสื่อ เป็นต้น กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอน ตั้งอยู่เลขที่ 40/1 หมู่ 5 ตำบล ชากพง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดระยอง โทร.038-647079 ,086-0453938

2. การศึกษาเกี่ยวกับสภาพการผลิต ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดของชุมชนบึงสำนักใหญ่

สภาพการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดของชุมชนบึงสำนักใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอนจะมีการดำเนินงานบริหารงานภายใต้กฎระเบียบของกลุ่มซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดขึ้น ปริมาณการผลิตจะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้าที่สั่งให้ผลิต และมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย โดยมีการแบ่งงานกันทำช่วยกันผลิต และทำให้สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยประมาณคนละ 3,000 – 8,000 บาทต่อเดือนขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ ความยากง่ายและรวดเร็วในการจักสาน ในกลุ่มจะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของตลาดและมี

การปรับปรุงตามประเภทของผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ มีการจำหน่ายในร้านค้าภายในจังหวัด ออกงานแสดงสินค้าและจำหน่ายตามที่ทางราชการจัดขึ้น และมีการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศโดยผ่านตัวแทนจำหน่าย ในกระบวนการผลิตจะใช้เทคโนโลยีค่อนข้างน้อยเริ่มจากการเตรียม การวาง ลวดลาย การสาน การตกแต่งและการนำไปจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ และการเคลือบให้สวยงาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดบ้านมาบเหลาพะโยน นั้นมีศักยภาพในการผลิต เนื่องจากสมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่มีความชำนาญในการสานเสื่อมาก่อน เมื่อเพิ่มเติมความรู้ไม่ว่าจะเป็น การออกแบบผลิตภัณฑ์และลวดลาย ทำให้สามารถคิดสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว สถานที่ตั้งของกลุ่มและชุมชนอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดระยอง ทำให้ได้เปรียบในด้านการแสดงสินค้าและการจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีวัตถุดิบที่เป็นกกกระจูดน้ำกร่อยที่ขึ้นเองตามธรรมชาติมากในบึงสำนัใหญ่ ทำให้ต้นทุนการผลิตไม่มาก อีกทั้งมีหน่วยงาน องค์กรและบุคลากรจากหลายหน่วยงานให้การสนับสนุนแนะนำ ประกอบกับราคาของผลิตภัณฑ์ไม่แพง มีมือประณีตสวยงาม จึงได้รับความสนใจจากผู้ซื้อ

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดของชุมชนบึงสำนัใหญ่ มีดังนี้

1. แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต โดยเฉพาะกกกระจูดที่มีอยู่มากในบึงสำนัใหญ่ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติมีขนาดเล็กและยาวไม่เท่ากัน และพื้นที่บริเวณบึงสำนัใหญ่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ในอนาคตอาจจะทำให้เกิดความขาดแคลนได้

2. วัตถุดิบที่เตรียมไว้สำหรับสานมักจะมีปัญหาเรื่องเชื้อรา ไม่สามารถเก็บไว้ได้นานและสถานที่เก็บของกลุ่มก็ไม่มี

3 สมาชิกภายในกลุ่มมีความชำนาญในการจักสานและมีมือความละเอียดที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะบุคคล บางครั้งไม่สามารถทดแทนกันได้ ดังนั้นการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนค่อนข้างจะลำบาก เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีความไม่สม่ำเสมอ

4. การฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก ถ้าจัดในเวลาหลายวัน มีสมาชิกหลายคนไม่สามารถที่จะเข้ารับการอบรมได้ตลอดหลักสูตรของการอบรม เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพหลักอยู่แล้ว การสานกระจูดเป็นเพียงอาชีพเสริม

5. สมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยมากกว่า 50 ปี ในอนาคตอาจจะไม่มีผู้สืบทอดภูมิปัญญานี้ เนื่องจากการสานกระจูดมีความยุ่งยากและได้ค่าตอบแทนน้อย

6. มีคู่แข่งที่ทำกำรผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดอยู่หลายกลุ่มที่มีผลิตภัณฑ์เหมือนกัน หรือ ใกล้เคียงกัน

7. ขาดงบประมาณในการพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิตบางอย่าง เช่น เครื่องรีดอุปกรณ์ในการย้อมสี โรงเก็บวัตถุดิบ และ ตู้แสดงสินค้าของกลุ่ม

8. ผลิตภัณฑ์จากกระจูดเป็นสินค้าที่มีขนาด และรูปร่างที่ไม่เหมาะที่จะใช้บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มได้ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังไม่มีตราสินค้า ทำให้ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายจากผู้ซื้อ

ส่วนความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดของชุมชนบึงสำนึกใหญ่ มีดังนี้

1. ต้องการศึกษเพิ่มเติมทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและได้รับความนิยม
2. ต้องการศึกษเพิ่มเติมทางด้านการพัฒนาตลาดให้หลากหลายและการย้อมสีให้คงทนสวยงาม
3. ต้องการขยายกำลังการผลิต ซึ่งอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการผลิตมีไม่เพียงพอ

3.แนวทางในการเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนบึงสำนึกใหญ่

ในปัจจุบันมีชาวบ้านหลายคนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดบ้านมาบเหลาสะโอนที่สานเสื่อกระจูดเป็นอาชีพหลักและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปซึ่งไม่ต้องการฝีมือในการทำ และยังมีรายได้ดีกว่าการสานเสื่อกระจูดที่ต้องใช้ความประณีตเพื่อให้ผลิตภัณฑ์จากกระจูดมีความสวยงามและมีคุณภาพดี จึงจะขายได้ราคาดี ประกอบกับในการสานเสื่อกระจูดต้องใช้เวลานานหลายวันกว่าจะได้ 1 ผืน เพื่อให้อาชีพจักสานกระจูดและการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดอยู่คู่กับชุมชนบึงสำนึกใหญ่อย่างยั่งยืนต่อไป ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่งจากกระจูดให้มีคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในการพัฒนารูปแบบและตลาดเพื่อเพิ่มความหลากหลาย ในการฝึกอบรมให้ความรู้ การแนะนำควรทำอย่างต่อเนื่อง เพราะการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดเป็นการใช้ทักษะฝีมือ ความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์เป็นสำคัญ
2. พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อเป็นแม่แบบตัวอย่างช่วยในการขึ้นรูป เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีขนาด รูปร่างได้มาตรฐานเดียวกันและมีคุณภาพสม่ำเสมอ

3. การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีกระจูด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และดึงดูดความสนใจให้แก่ผู้ซื้อ และสีไม่ลอก ติดอยู่นาน
 4. การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำแผนธุรกิจ การตลาด เพื่อให้สามารถแข่งขันในทางธุรกิจได้
 5. อบรมให้ความรู้ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การสร้างตราสินค้า (brand) ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากกระจูดเป็นหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งมีการออกงานแสดงสินค้า แนะนำการใช้ หรือ ส่งเข้าประกวดเมื่อได้รับโอกาส เพื่อให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
 6. เปิดโอกาสให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการในกลุ่มผลิตภัณฑ์กระจูดที่มีชื่อเสียง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้เครือข่ายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
 7. ส่งเสริมให้มีการปลูกกระจูดเพื่อเป็นการอนุรักษ์และได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ เป็นการสร้างอาชีพและรายได้แก่ชาวบ้านอีกทางหนึ่ง
- ดังนั้น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนทั้งด้านการให้ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทุกขั้นตอน ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบ ลวดลาย สีเส้นและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และเครื่องประดับ ตกแต่งจากกระจูดของชุมชนบึงสำนึกใหญ่ ตำบล ชากพง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด ระยอง ทำให้ทราบว่าการสานเสื่อกระจูดเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านมาบเหลาชะโอนมาเป็นเวลานานกว่า 200 ปี และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน สามารถยึดเป็นอาชีพได้ ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดนับเป็นหัตถกรรมที่เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ ชาวบ้านจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาเสื่อกระจูดให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นทั้งรูปแบบและลวดลาย และเนื่องจากมีกกระจุตขึ้นเองตามธรรมชาติมากในบึงสำนึกใหญ่ ประกอบกับทางรัฐบาลให้การสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงได้เกิดการรวมตัวกันของชาวบ้านจัดตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอนขึ้น เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน และเป็นการนำเอาทศกกระจุตที่มีอยู่มาแปรรูปเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้น และ สร้างรายได้ให้แก่สมาชิก ก่อให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน

ในปัจจุบันการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดสามารถผลิตได้ทันต่อความต้องการของลูกค้า เนื่องจากทางกลุ่มฯ นั้นมีศักยภาพในการผลิตโดยมีวัตถุดิบและแรงงานเพียงพอ เนื่องจากในการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดเป็นทักษะฝีมือ ต้องอาศัยประสบการณ์ในการผลิตเพื่อให้เกิดความสวยงาม ประณีตและทันสมัย ถูกใจลูกค้า แต่ที่ค้นพบจะเห็นว่ากลุ่มผู้ผลิตในการศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงต้องการช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ในอนาคตอาจจะทำให้สมาชิกมีจำนวนลดลงและหันไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ต้องใช้ฝีมือในการทำและได้ค่าตอบแทนดีกว่า

ในการบริหารจัดการของกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอนแม้จะมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ แต่ยังไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่อาศัยผู้นำกลุ่มในการติดต่อประสานงานต่าง ๆ กับหน่วยงานภาครัฐและได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งด้านงบประมาณและด้านวิชาการ ในด้านการตลาดและการจำหน่ายก็เช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่ผู้นำกลุ่มจะมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการติดต่อประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนในการนำผลิตภัณฑ์จากกระจูดไปวางจำหน่ายในตลาดภายในจังหวัดระยอง ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งการนำออกแสดงและจำหน่ายในงานต่าง ๆ จนได้รับความสนใจของผู้ชมงานและผู้ส่งออก ทำให้มีการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทางกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านมาบเหลาชะโอนน่าจะมีอนาคตที่ยาวไกล ตราบใดที่ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการดีและพึ่งพาตนเองได้เป็นหลัก ตามที่ กิตติ ลิ้มสกุล(2546)ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไว้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วม “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นกระบวนการสร้างรายได้โดยการพึ่งพาตนเอง โดยที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเสียสละ อุทิศกำลังกาย ความคิดสร้างสรรค์และความปรารถนาที่จะใช้ทรัพยากรที่หาพบในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อที่จะสร้างการกินดีอยู่ดีและคุณภาพชีวิตดี มุ่งสู่สากล ซึ่งหลักการในแนวคิดนี้ คือ ให้การสนับสนุนมากกว่าที่จะช่วยเหลือ

ปัจจัยในการผลิตที่สำคัญอีกอย่าง คือ กกกระจูดในแหล่งน้ำธรรมชาติในบึงสำนักใหญ่ แม้ว่าจะมีอยู่มากไม่มีวันหมด ถ้าทุกคนช่วยกันดูแลรักษา ไม่แก่งแย่งเอาผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว ชาวบ้านจะต้องรู้จักการปกป้องรักษาทรัพยากรเหล่านี้ให้คงอยู่ เพื่อให้อาชีพจักสานกระจูดและการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดอยู่อย่างยั่งยืน

หากจะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้คงอยู่

เพื่อเป็นการสร้างงานในชุมชน มีรายได้เพิ่มในครอบครัว ลดปัญหาการว่างงาน และยังแก้ปัญหาการย้ายถิ่นเพื่อไปหางานทำในเมืองใหญ่ อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ตามมาได้

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนอย่างเต็มที่ ให้ชาวบ้านหันมายึดอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจุที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านต่อไป เพื่อให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านชุมชนดีขึ้น ครอบครัวอบอุ่น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และถ้าหากทุกฝ่ายร่วมกันส่งเสริมอย่างจริงจังจะเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจุให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันส่งเสริมระบบการตลาดให้มากขึ้น เช่น การรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ การจัดตั้งเป็นร้านค้าชุมชน และ ขยายตลาดสู่สากลให้มากขึ้น
2. ควรมีการรวบรวมผลงานของผู้ผลิตบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
3. ศึกษาวิจัยการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งภาคตะวันออก
4. ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างการทำงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานแต่ละกลุ่มว่ามีการพัฒนาศักยภาพอย่างไร หรือ มีจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และปัญหา อุปสรรค แตกต่างกันอย่างไร และมีผลอะไรเกิดขึ้นบ้าง
5. ศึกษาวิจัยต่อยอดเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ เช่น การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อสร้างความหลากหลายและตอบสนองต่อผู้บริโภคมากที่สุด หรือ การย้อมสีกกระจุด้วยสีธรรมชาติ การดูแลรักษาให้ผลิตภัณฑ์มีความคงทน หรือ การวิจัยทางด้านการตลาด
6. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธุ์กก การปลูก การดูแล การเตรียมกกเพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ